

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Таким чином, рівень слухової активізації обумовлює якість інтонаційної виразності, смислового фразування, стильової педалізації, тембрально-звукового забарвлення у втіленні музичного образу на фортепіано. Уміння зосереджуватися та утримувати слухову активність дозволяє музиканту оперувати слуховими уявленнями, контролювати та корегувати власну гру. Отже, розвинення слухової уваги відбувається у процесі навчання, що забезпечує напрацювання професійних умінь та навичок піаніста.

Література:

1. Колосівська, О. (2015). До питання основних складових у розвитку музиканта-інструменталіста в процесі навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук. міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених ДДПУ ім. І. Франка*, 13, 111-115.
2. Сливко, С. (2018). Методична модель розвитку музично-слухової уваги студентів мистецьких спеціальностей. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*, 1, 60-66.
3. Шапар, В. Б. (2007). Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор.

Ма ШИ

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»;

ПРИНЦИП МОДЕЛЮВАННЯ У МЕТОДИЦІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО УЯВЛЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ МУЗИЧНУ КУЛЬТУРУ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Цілісне системне уявлення вчителя мистецтва про рідну національну музичну культуру та музичні культури інших народів світу – це необхідний компонент компетентності представника даного педагогічного фаху.

Цілісне системне уявлення особистості про національну музичну культуру є можливим лише при умові, що сама музична культура відображається у свідомості як системно цілісний предмет. Малоімовірно, що необхідний для професійної діяльності системний образ музичної культури утвориться в свідомості вчителя мистецтва «автоматично» в процесі онтогенезу його особистості. Отже, потрібно виходити з того, що формування системного уявлення про музичну культуру потребує продуманої методики підготовки фахівця у закладах педагогічної освіти.

В основу методики формування системного уявлення про національну музичну культуру в майбутніх учителів музичного мистецтва доцільно покласти декілька підходів, а саме: системний, діяльнісний і герменевтичний. Системний підхід є самим очевидним і всеохоплюючим. Він реалізується, по перше, в теоретичному трактуванні уявлення про мистецьку культуру як складного психологічного феномену. Згідно з цим підходом, цілісно-системне уявлення про культуру є гетерогенним комплексом, до складу якого входять: тезаурус художніх образів, емпіричні мистецькі знання, теоретичні знання про мистецтво, інтереси та цінності особистості.

По-друге, системний підхід проявляється у дослідницькому ставленні до самого явища культури. Для того, щоб представити в системній цілісності це надскладне явище, що характеризується величезною кількістю різнорідних компонентів, оптимальним, якщо не єдино можливим, є звернення до методу моделювання. До структури запропонованої моделі національної музичної культури входять: тезаурус окремих репрезентативних артефактів (звукові образи артефактів селянського і міського музичного фольклору, ритуальної музики, творів професійних композиторів); тезаурус візуальних та слухових образів найбільш поширених музичних інструментів; образи та інформація щодо репрезентативних персон; теоретичні та емпіричні знання головних властивостей і закономірностей художньої мови, принципів поетики фольклору та професійного національного мистецтва; знання щодо специфічних інститутів музичної культури; ґрунтовне знання щодо жанрово-стильової системи художньої практики.

Останній компонент є особливо важливим у даній моделі. Традиційна мистецька педагогіка приділяла і продовжує сьогодні приділяти велику увагу даному аспекту музичної культури. Зокрема, запропонована Д. Кабалевським у другій половині минулого століття методика музичного виховання зробила музичні жанри фундаментом і змістовим центром предмету «музика». При певних здобутках, дана методика не виправдано спрощує картину музичної культури. Сьогодні вона не відповідає актуальним потребам музичної освіти, особливо фахової освіти майбутніх вчителів музичного мистецтва. Сучасний вчитель має розуміти загальні принципи устрою музичної практики в кожній культурі (функціональні передумови, стратифікацію, типові шляхи розвитку). Також він має бути підготовленим до компаративного аналізу різних культур, до виявлення специфічних властивостей їх жанрово-стильових систем.

Такому завданню має послужити розроблений в дисертаційному дослідженні метод застосування наочно-просторових моделей музичної культури, які репрезентують різні за обсягом, функціями, локалізацією в умовному просторі культурної практики класи артефактів та артеакцій музичної

практики. Даний метод передбачає ґрунтовне теоретичне і практичне засвоєння моделі рідної для студентів музичної культури, центром якої слугує жанрово-стильова система, з подальшим використанням такої моделі в якості універсального інструмента у формуванні цілісно-системних уявлень про музичні культури народів світу.

Фан ФЕЙ

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ ЕТНО-СТИЛЬОВИХ ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

***Анотація:** У статті висвітлено важливі аспекти проблеми формування етно-стильових виконавських умінь майбутніх учителів музичного мистецтва. Окреслено методологічні засади дослідження проблеми, відповідно до яких визначено спеціальні педагогічні принципи формування в студентів-піаністів етно-стильових виконавських умінь.*

***Ключові слова:** педагогічні принципи, методологія, художньо-герменевтичний підхід, концепція, учителі музичного мистецтва*

Формування виконавських умінь майбутніх учителів мистецтва є сталою проблемою освітньої галузі, яка давно викликає пильний інтерес в осередках педагогічної спільноти – як науковців, так і практиків. Тим не менш, у руслі сьогоденних інтеграційних тенденцій, що базуються на визнанні етнічної самобутності всіх народів світу, в освітньому просторі постає проблема виховання в учнів толерантного ставлення до різнобарвної «палітри» етнічних культурних цінностей. У межах предмету музичне мистецтво означений аспект проблеми може вирішуватися через активне ознайомлення учнів з музичними творами різних національних культур і розуміння особливостей музичної мови крізь призму етно-стильових архетипів. Поставлене завдання потребує від майбутнього вчителя музичного мистецтва не тільки володіння етно-стильовими виконавськими вмінням, а й здатності до педагогічного роз'яснення особливої етно-стилістичної семантики конкретного музичного твору.

З педагогічної точки зору, формування етно-стилістичних виконавських умінь у майбутніх учителів музичного мистецтва не може відбуватися стихійно й випадково, а потребує спеціально розробленої стратегії та методики навчання. У закладах вищої педагогічної освіти цей процес відбувається на теоретико-